

TUGITEENUSTE RAKENDAMINE VÕSU KOOLIS

Võsu Kooli tugiteenuste rakendamisel lähtutakse lasteaias koolieelse lasteasutuse seadusest ning koolis põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest. Tugiteenuste esmane eesmärk on võimalikult varakult märgata lapse arengust tulenevaid erivajadusi ja ennetada püsivaid õpiraskusi.

Lasteaed

Võsu Koolis algab varajane märkamine ja sekkumine juba lasteaiast, mis on koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava järgi osa lasteasutuse töötajate igapäevasest õppe- ja kasvatustööst. Lisaks rühmameeskonnale ja teistele töötajatele kuuluvad lasteaia koosseisu logopeed ja eripedagoog, kelle ülesanneteks on toetada ja arendada tugiteenuseid vajavaid lapsi, nõustada lapsevanemaid ja lasteaia pedagooge ning teha koostööd lapsevanemate, pedagoogide ja teiste spetsialistidega. Lasteaed teeb ka koostööd valla haridus- ja sotsiaalosakondadega, Rajaleidja keskusega, erinevate rehabilitatsioonikeskuste ja eriala spetsialistidega.

Iga õppeaasta alguses selgitatakse rühmaõpetajate ja tugispetsialistide koostöös välja tuge vajavad lapsed, vajadusel tehakse vaatluseid. Vaatlustest lapsevanemaid eraldi ei teavitata. Vaatlustulemuste põhjal informeerivad rühmaõpetajad või tugispetsialistid tuge vajavate laste lapsevanemaid ning tugispetsialist alustab lapsega süsteemset tööd vaid lapsevanema kirjalikul nõusolekul. Lapsevanemal on võimalus kokku leppida tugispetsialistiga vestluse aeg, et saada rohkem infot tugimeetmetest või tagasisidet tema lapsega läbiviidud tegevustest ja arengust. Individuaalne arendustegevus on vanemale ja õpetajale nähtav ka Stuudiumi veebikeskkonnas.

Tugispetsialistid lasteaias

1. **Logopeed** tegeleb lapse kõne kui peamise suhtlusvahendi korrigeerimise ja arendamine ning psüühiliste protsesside arengu toetamisega.
2. **Eripedagoog** tegeleb lapse psüühiliste protsesside arendamisega – taju, tähelepanu, mõtlemine, üldise koostööskuse arendamine, vaimset pingutust nõudvates ülesannetes osalemisega.

Tulenevalt lapse individuaalsest arenguvajadusest tehakse võimalusel ja vajadusel muudatusi kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid, tugiisik jm) või õppeprotsessis. Vajadusel koostavad tugispetsialistid koostöös rühmaõpetaja ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arengukaardi. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte lapse arengust, tugiteenuste tulemuslikkusest ning lapse edasistest vajadustest, millesse kaasatakse ka lapsevanem.

Kool

Toevajadusega õpilase esmane märkaja on õpetaja. Õpilase toetamiseks on koolis loodud paindlik tugisüsteem, mille ülesandeks on abistada last just talle sobiva tugimeetme abil. Kooli tugimeeskonda kuuluvad hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija (HEVKO), koolipsühholoog, õppenõustaja, sotsiaalpedagoog, logopeed, kooliõde, kelle ülesandeks on koostöös õpetajate, lapsevanemate ja teiste spetsialistidega toetada õpilase arengut, võimetekohast õppimist ja sotsiaalseid oskusi.

Tugimeetmeid rakendatakse õpilastele, kes

- 1) on jäänud klassikursust kordama,
- 2) on üle viidud järgmisesse klassi mitterahuldava hinde või mitterahuldavate hinnetega,
- 3) on lõpetanud õppeperioodi mitterahuldava hindega,
- 4) on jäänud mingil põhjusel õppeperioodi lõpus hindamata,
- 5) ei täida koolikohustust,
- 6) ei suuda täita olemasolevat õppekava
 - a. ajutine ainealane õpiraskus
 - b. välja kujunemata õpioskus
- 7) on pikemaajaliselt koolist eemal viibinud,
- 8) on käitumisraskustega,
- 9) ei valda piisavalt kooli õppekeelt.

Toe vajaduse mahust tulenevalt on õpilasele võimalik koolis pakkuda kas üldist, tõhustatud või erituge.

1. ÜLDINE TUGI

Üldine tugi on õpetajalt õpilasele pakutav individuaalne lisajuhendamine, tugispetsialistide teenuse kättesaadavuse tagamine ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamine individuaalselt või rühmas.

Üldine tugi

1. õppetöö diferentseerimine ja individualiseerimine klassis:
 - a. täiendav tööjuhendite selgitamine,
 - b. erineva raskusastmega ülesanded,
 - c. kohandatud õppematerjalid,

- d. juhendamine tööde täitmise käigus,
 - e. lisaaja võimaldamine tööde sooritamiseks.
2. õpilase tunniväline abistamine (järelaitamine, konsultatsioonid);
 3. koostöö lapsevanemaga, arenguveestlused;
 4. klassi- ja aineõpetajad jälgivad laste individuaalset toimetulekut õppesituatsioonis;
 5. tugispetsialisti abi;
 6. ümarlaudade korraldamine.

Tugispetsialistid koolis

1. **Sotsiaalpedagoogi** ülesandeks on hinnata õpilase sotsiaalseid oskusi ning analüüsida tema eakohast tegutsemisvõimet takistavaid tegureid, toetada õpilase suhtlemisoskuse ja sotsiaalse pädevuse kujunemist; ennetada ja lahendada koolis esilekerkivaid sotsiaalseid ja koolikohustuse täitmist takistavaid probleeme.
2. **HEVKO** korraldab tuge vajavate õpilaste õppe ja arengu toetamiseks koolisisest meeskonnatööd ning koordineerib koolivälises võrgustikutöös osalemist; hindab koostöös tugispetsialistide, lapsevanemate ning õpetajatega õpilase haridusliku toe vajadust, arvestades õpilase toimetulekut õpikeskkonnas; toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks; vastutab õpilase individuaalse arengu jälgimise kaartide täitmise eest; koos juhiabiga teeb EHIS-es sissekandeid.
3. **Koolipsühholoog** hindab ja toetab õpilase psühhosotsiaalset arengut ja õppeprotsessis toimetulekut mõjutavaid tegureid (psüühilised protsessid, isiksuse omadused, emotsionaalne seisund, vaimse tervise probleemid, suhtlemis- ja käitumisoskused); nõustab lapsevanemaid õpilase arengut, õppimist ja käitumist puudutavatel teemadel ning õpetajaid ja teisi koolitöötajaid õpilase vajadusi arvestava arengu- ja õpikeskkonna kujundamise küsimustes.
4. **Kooliõde** jälgib ja hindab õpilaste tervislikku seisundit; kujundab tervislikku eluviisi õpilaste seas; ennetab õpilaste haigestumist ja krooniliste haiguste väljakujunemist; osutab vajadusel vältimatut abi.
5. **Õppenõustaja** ülesandeks on jälgida koostöös klassijuhatajatega õpilaste õppeedukust ja toimetulekut koolis, õpilaste enesehinnangu tõstmiseks ja motivatsiooni paranemiseks; ennetada õpilaste vaimse tervise probleeme; teha ettepanekuid õpilase

individuaalse õpitee loomisel paremaks toimetulekuks koolis; toetada lapsevanemat ja õpetajat õpilase individuaalse õpitee loomisel.

6. **Logopeedi** ülesandeks on õpilaste hindamise käigus kommunikatsiooniprobleemiga õpilaste väljaselgitamine; märgata hääle, kõne sujuvuse ning neelamise probleeme, toetada suulise ja kirjaliku kõne arengut; sobiva suhtluskeskkonna soovitamine ning õpetajate ja lapsevanemate nõustamine õpilaste keele ja kõne arengu toetamisel.

Jätkuva toetusvajaduse püsimisel teavitab õpetaja haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordinaatorit (HEVKO), kes avab õpilasele individuaalse arengu jälgimise kaardi (IAJK) ning korraldab ümarlaua koostöös koolijuhiga, tugispetsialistide ja lapsevanemaga, et aidata korraldada õpilasele suuremat toetust tunnis või pärast tunde.

2. TÕHUSTATUD JA ERITUGI

Tõhustatud tuge ja erituge võib kool rakendada ainult koolivälise nõustamismeeskonna vastavasisulisel soovitusel ja lapsevanema kirjalikul nõusolekul. Kooliväliselt nõustamismeeskonnalt soovitusel saamiseks tuleb esitada Innove Rajaleidjasse kirjalik taotlus. Toe määramiseks võib taotluse Rajaleidjasse esitada ka kool.

Kui nõustamiskomisjon soovib koolil rakendada tõhustatud või erituge, siis Rajaleidja spetsialistidega koostöös täpsustatakse vajadusel lisatingimused ja/või abivahendid. Õppekorralduse juures märgib juhiabi koos HEVKO-ga rakendatud erisused õppetöö süsteemis.

2.1 Tõhustatud tugi

Tõhustatud tuge saavate õpilaste õppetööd võib korraldada 1 - 12 õpilasega eriklassis ja erituge saavate õpilaste puhul 1 - 6 õpilasega. Koolidirektori ettepanekul ja hoolekogu nõusolekul võib kooli pidaja põhjendatud juhul suurendada konkreetses eriklassis õpilaste arvu üheks õppeaastaks.

Tulenevalt Võsu kooli väikestest klassidest, õpivad tõhustatud tuge saavad õpilased tavaklassis individuaalse õppekava alusel. Lisaks rakendatakse nendele õpilastele üldtoes nimetatud tugiteenuseid.

2.2 Eritugi

Eritoe õpilane vajab spetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda, -metoodikat ja vahendeid ning erivajaduse tõttu sotsiaal- ja/või tervishoiuteenust (kooliväliste spetsialistide abi).

Võsu koolis õpivad erituge vajavad õpilased väikeklassis või üks-ühele õppes.

Väikeklassis õppe korraldamisel arvestatakse, et klassis olevate õpilaste erivajadused oleksid sarnased ning õpetaja toetaks kõikide õpilaste individuaalseid vajadusi. Seega võib lapse vajadusi arvestades olla väikeklassi suuruseks kas ühe õpilasega eriklass (ehk õpe täismahus individuaalselt) või näiteks kuni nelja õpilasega eriklass.

3. ANDEKA ÕPILASE TOETAMINE

Andeka õpilase väljaselgitamisele ja erivajadusele pööravad tähelepanu aineõpetajad, ringijuhid, tugisüsteemi spetsialistid ja klassijuhatajad.

Andeka õpilase toetamise meetmed koolis:

- lisatöö ainetunnis;
- tunniväline toetamine (aineringid, projektides osalemine, individuaalsed konsultatsioonid jms);
- ettevalmistav töö aineolümpiaadideks, konkurssideks jms;
- teaduskooli suunamine ja juhendamine;
- erinevate õppematerjalide soovitamise-tutvustamine (Internetist)
- hästi läbimõeldud aine ja klassi kiirendatud läbimise programmid;
- õppekava tihendamise metoodika;
- individuaalne õppekava.

4. INDIVIDUAALSE ÕPPEKAVA KOOSTAMINE JA RAKENDAMINE

Individuaalne õppekava (edaspidi IÕK) põhineb kooli õppekaval, kuid võib esitada sellega võrreldes vähendatud või kõrgendatud nõudeid üldkohustuslikule õppesisule ja tulemustele, minemata vastuollu riikliku õppekavaga. Vähendatud õpitulemustega individuaalset õppekava on koolil õigus rakendada ainult Rajaleidja soovitusel.

IÕK on õpilasele koostatud õppekava, milles kirjeldatakse konkreetsele lapsele võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks vajalikke tingimusi. IÕK koosneb kahest omavahel seotud osast:

- 1) individuaalse õppekava koostamise ja rakendamise üldosa on seotud õpilase individuaalse jälgimise kaardiga, kuhu paneb klassijuhataja või aineõpetaja koos HEVKO-ga kirja koostamise ja rakendamise alused;

- 2) õpetaja individuaalne töökava IÕK rakendamiseks.

4.1 Individuaalse õppekava rakendamine

Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas;

Kool koostab õpilasele individuaalse õppekava juhul, kui

- 1) õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;
- 2) õpilase õppekava erineb klassile koostatud õppekavast;
- 3) õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse või kui õpilasele rakendatud kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli või riikliku õppekavaga;
- 4) kooliväline nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusi vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada kohustusliku õppeaine õppimisest.

4.2 IÕK koostamise algatajaks võib olla

- aineõpetaja, kes märkab tunnis õpilase eripära;
- klassijuhataja, kes on märganud lapse üldist õpi- või käitumisprobleemi või saanud teavet lapsevanemalt või aineõpetaja(te)lt;
- kooli psühholoog;
- lapsevanem, kes on probleemi märganud ja teavitanud oma tähelepanekutest klassijuhatajat või HEVKO-t.

4.3 IÕK koostamisele eelnevad tegevused:

- klassi- või aineõpetaja diferentseeritud ja individualiseeritud tegevus;
- tugispetsialistide hindamised;
- tugimeeskonna ümarlaud, arutamaks hindamiste tulemusi, nendest tulenevaid järeldusi ja soovitusi, sh IÕK koostamist kui vajalikku ja põhjendatud tugimeedet.